

Nihánj me 'o yanj cartá qui'yaj síí cu'naj Pabló ca'néé so' rihaan nij yuvii noco' man Diose yanj chuman' cu'naj Filipos a

¹ Síí cu'naj Pabló gaa síí cu'naj Timoteo me rój, ne síí 'yaj suun rihaan Jesucristó me rój, ne nihánj me se 'yaj rój yanj cartá nihánj ca'nej rój rihaan cunudanj nij soj sij sa' rihaan Diose noco' man Jesucristó sij yanj chuman' cu'naj Filipos a. Me rá rój nayaa nij soj nayaa nij síí uun chij rihaan soj nayaa nij síí 'yaj suun che'é soj nayaa yanj cartá nihánj a.

² Dan me se me rá rój qui'yaj Rej ní' Diose qui'yaj Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' qui'yaj se luj che'é nij soj, ne me rá rój gaa xej nimán nij soj qui'yaj roj so' a.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa achíín ni'yaj ndo'o Pabló rihaan Diose che'é nij síí cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' cu'naj Filipos a

³ Gaa na'nuj rá 'unj man nij soj, ne nagó' 'unj graciá rihaan Diose che'é soj a. ⁴ Ne gaa achíín ni'yaj rihaan Diose, ne uun niha' ndo'o raj gaa achíín ni'yaj che'é taran' soj rihaan Diose chuguanj. ⁵ Dan me se nagó' 'unj graciá rihaan Diose che'é se vaa gaa cuno soj se-nana Diose, ne yuun che'e racuíj soj manj cataj xna'anj cunudanj ní' se-nana Diose rihaan yuvii, ne veé danj 'yaj soj ndaa cuano ei. ⁶ Veé danj nagó' 'unj graciá rihaan Diose che'é soj che'é se guun ya raj se vaa ya uxrá guun che'e ya Diose qui'yaj suun ma'an Diose nimán soj, ne guun ya raj se vaa guun nucuaj soj tinavij soj nu' suun ca'ne' Diose rihaan soj, qui'yaj uún Diose, ne asa' quisíj güii ca'na' uún Jesucristó

rihaan chumiij nihánj ro', ne quisij guee nu' suun vaa rihaan soj adonj. ⁷ Ne vaa che'é ya ca'mij danj che'é taran' nij soj, ese ya no xcúun soj chuguanj. Dan me se ya caráya'anj uxrá soj manj, ne gaa 'nij 'unj taga' do', gaa ca'mii 'unj rihaan nij síi na'vej rá cunō se-nana Diose do', gaa vaj 'unj rihaan nij síi nicaj suun che'é yan a'ne' nij so' cacun' che'ej do', gaa tucu'yón 'unj se-nana Diose man yuvií do', ne racuíj ndo'o cunudanj nij soj manj, ne che'é dan me se soj sij 'yaj suun gaj me se me ndo'o ya raj quene'enj man soj ei. ⁸ Ne Diose me síi ne'en ya se vaa ase vaa 'ee rá Jesucristó man nij soj ro', veé danj 'ee guee rá ma'anj man cunudanj nij soj chuguanj.

⁹ Ne achíin ni'yáj rihaan Diose se vaa cunuu 'ee doj rá soj tuvi' soj 'o 'o güii, ne sa' doj xcaj soj cuentá daj vaa 'o 'o rasuun, ¹⁰ gaa ne inanj chrej sa' doj narij soj canoco' soj nanj adonj. Ndaa síj, gaa ne asa' ca'na' uún Jesucristó rihaan chumiij nihánj, ne sa' inanj gaa nimán soj, ne taj cacun' cutumé soj a ma'. ¹¹ Dan me se ya guun soj yuvií cunuu sa' nimán, ese ya qui'yaj canaán soj nacaj ndo'o soj rihaan cacun', ne dan me se gaa güii ca'na' uún Jesucristó me se cataj nii se vaa sa' uxrá vaa Diose síi naqui'yaj sa' nimán soj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa cuno ndo'o yuvií se-nana Diose nana sa' a

¹² Me rá 'unj xcaj nij soj cuentá se vaa cavii sa' doj se-nana Diose nana sa' che'é nu' sayuun quirán' 'unj, tinuj, nocoj. ¹³ Dan me se nij tanuu man tucúa suun do', cunudanj nij yuvií man nihánj do', ne'en nij so' se vaa 'nij 'unj taga' che'é se canocó' 'unj man Jesucristó, ¹⁴ ne yo'ó nij tinúú ní' síi noco' man síi 'nij ra'a man ní' ro', nari' nucuaj nimán que'ee ndo'o nij so', che'é se ne'en nij so' se vaa 'nij 'unj taga', ne ne chu'vi' nij so' ca'mii nij so' se-nana Diose rihaan yuvií cuano ma'.

¹⁵ Dan me se, ta'aj nij so' a'mii natáj se-nana Jesucristó che'é se uun xcoj ruvaa rá nij so' ni'yaj nij so' manj, tzaj ne yo'ó ta'aj nij so' a'mii natáj che'é se me inanj rá nij so' qui'yaj sa' nij so' adonj. ¹⁶ Nij síi sa' yo' ro', 'ee rá nij so' manj, ne ne'en nij so' se vaa cune' Diose manj ca'mij rihaan nij yuvii na'vej rá cunō nana sa' yo' a. ¹⁷ Tzaj ne yo'ó nij so' ro', me se che'é se guun xcoj ruvaa rá nij so' ni'yaj nij so' manj, che'é dan a'mii natáj nij so' se-nana Jesucristó, tzaj ne ne a'mii chij nij so' ma'. Maan se danj 'yaj nij so' che'é se me rá nij so' nana doj rá 'unj che'é se 'nij 'unj taga' adonj. ¹⁸ Tzaj ne ca'vee se vaa nica nimán ta'aj nij so' do', ca'vee se ne vaa nica nimán ta'aj nij so' do', tzaj ne taj se 'yaj ma'. Maan se nata' cunudanj nij so' se-nana Jesucristó rihaan yuvii, ne che'é dan guun niha' raj adonj. Tzaj ne vaa güii, ne guun niha' doj rá yá 'unj nanj ei. ¹⁹ 'O se ne'én 'unj se vaa cavii sa' 'unj doj vaa güii, che'é nu' se vaa rán' 'unj nihánj adonj. Dan me se guun ni'yaj ní' che'é se achíin ni'yaj soj rihaan Diose che'é 'unj, ne guun ni'yaj ní' che'é se racuíj ya Nimán Diose manj, ne che'é dan cavii sa' yá 'unj doj ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa vaa i'na' Pabló che'é Jesucristó a

²⁰ Dan me se daj chihaa míj se canó chrej na'aj rihanj, raj ma'. Ca'vee quitaj xta' rihanj ca'mij nana ya rihaan nij yuvii, ne dan me se guun ya raj se vaa se guun na'aj 'unj ma'. Dan me se asij rque ro', xcaj ndo'o yuvii cuentá se vaa sa' uxrá vaa Jesucristó, qui'yáj, ne ca'vee se gaa i'na' 'unj do', ca'vee se cavi' 'unj do', tzaj ne danj inanj qui'yáj cuano nihánj, rá 'unj, ne se kuchu'ví' 'unj daj chihaa míj, rá 'unj ma'. ²¹ Vaa i'na' 'unj che'é Jesucristó, ne sese cavi' 'unj che'é Jesucristó, ne cavii sa' 'unj doj, qui'yaj so' adonj. ²² Dan me se sese yo'o gaa i'na' 'unj rihaan chumii nihánj, ne gaa ya'núj rihanj qui'yaj sunj che'é Jesucristó, ne che'é

dan ne ne'enj ase sa' doj cavi' 'unj ni', ase sa' doj canej ni', ne ne'enj daj qui'yáj a mei. ²³ 'O se sa' cyaan vaa roj chrej chuguanj. Dan me se sese cavi' 'unj, ne quinán' 'unj rihaan Jesucristó, ne ve'é uxrá doj gaa uún nanj ei. ²⁴ Tzaj ne achiin doj cayánj quitihanj se-nana Diose rihaan soj, ²⁵ ne che'é dan ne'én 'unj se vaa se guun cavi' 'unj cuano ma'. Maan se quinaj 'unj ga soj doj, ne racuíj 'unj man soj, ne sa' doj canocó' soj Diose, qui'yáj adonj. Ndaa síj, gaa ne guun niha' doj rá soj rihaan Diose adonj. ²⁶ Dan me se asa' curihanj 'unj taga', ne quene'en uún soj manj, ne che'é dan ve'é uxrá doj ca'mii soj che'é Jesucristó ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ve'é qui'yaj suun ní' che'é Jesucristó a

²⁷ Síi noco' se-nana Jesucristó nana sa' me nij soj, ne che'é dan cunó soj tucuaán yo', ne ve'é qui'yaj soj cané soj ga tinúú soj á. Ne sese cuchi' 'unj chiháán soj, ne quene'én 'unj se vaa cyaan vaa rá cunudanj soj a. Dan me se nda' se se cuchi' 'unj, tzaj ne nda' se nana uun cunoj se vaa cyaan vaa rá cunudanj soj á. Dan me se cyaan gaa rá soj, ne racuíj soj tinúú soj, ne yo'o qui'yaj suun soj che'é nana sa' noco' ní' á. ²⁸ Ne daj chihaa míj se cuchu'vi' soj ni'yaj soj man nij síi taj ri'yunj man ní' ma'. Ne yo' me quene'en nij so' daj 'yaj soj, ne xcaj nij so' cuentá se vaa xa' ma'an nij so', tzaj ne cacaa nij so' vaa güii, ne xa' soj, tzaj ne cavii sa' soj a. Veé danj xcaj ya nij so' cuentá, qui'yaj Diose nanj adonj. ²⁹ Maan che'é Jesucristó qui'yaj ndo'o Diose se luj rihaan soj se vaa cuchumán rá soj ni'yaj soj man Jesucristó qui'yaj ma'an Diose adonj. Tzaj ne yo'ó se luj qui'yaj Diose me se ca'vej rá Diose quiran' soj sayuun che'é Jesucristó, ne doj a ve'é gaa sese quiran' soj sayuun che'é so' adonj. Ne yo' me yo'ó se luj qui'yaj uún Diose rihaan soj a. ³⁰ Dan me se cyaan vaa sayuun ran' soj ga sayuun rán' 'unj nanj ei. Tzaj ne aj ne'en soj daj vaa canó tuví' 'unj ga sayuun yo'

adonj. Ne cuano nihánj me se aj cuchí' uún nana nihánj rihaan soj se vaa anó tuví' uún 'unj ga sayuun nanj adonj.

2

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ase vaa rá Jesucristó ro', danj gaa rá ma'an ní' uún a

¹ Ya ya nari' nucuaj nimán ní', 'yaj Jesucristó, rá soj na'. Ya ya uun niha' nimán ní', 'yaj tinúú ní' sí' 'ee rá man ní', rá soj na'. Ya ya ve'é mán nu' nij tinuj ní', 'yaj Nimán Diose, rá soj na'. Ya ya nuu 'ee rá ní' sij noco' man Jesucristó man tinúú ní' sí' quiran' sayuun, rá soj na'. Dan me se nana nihánj ro', me ya uxrá vaa nanj adonj. ² Che'é dan qui'yaj soj ndaa vaa taj nana nihánj, gaa ne guun niha' uxrá raj, ne dan me se cuyaán gaa nimán soj ga tinúú soj, ne cunuu 'ee rá soj man tinúú soj, ne guun niha' uxrá raj adonj. ³ Se guun xcoj ruvaa rá soj ni'yaj soj tinúú soj ma'. Se guun rá soj se vaa cataj tinúú soj se vaa sa' uxrá vaa ma'an soj ma'. Tzaj ne gaa nica' nimán soj, cataj soj se vaa sa' doj vaa tinúú soj rihaan ma'an soj á. ⁴ Se caraya'anj soj man inanj ma'an soj ma'. Tzaj ne caraya'anj 'o 'o soj man tinúú soj á.

⁵ Ase vaa rá ma'an Jesucristó ro', danj gaa rá ma'an soj uún á. ⁶ Ne Jesucristó me se Diose ya me so', ne so' me sí' no xcúún guun chij ndo'o, tzaj ne ne guun niha' ndo'o rá so' guun chij so' ma'. ⁷ Tananj a tanáj so' nu' suun uun chij yo', ne guun so' yuvii guun so' se-mozó yuvii guun so', ne ase vaa yuvii ro', danj vaa so' gaa ca'na' so' rihaan chumii nihánj adonj. ⁸ Dan me se cunuu nica' nimán so', ne cuno so' ca'mii Diose, ne ndaa ca'vej rá so' cachron nii man so' rihaan rcutze ya, ne veé danj me nó so' gaa cavi' so' nanj adonj. ⁹ Che'é dan guun chij ndo'o so' rej xta', qui'yaj Diose, ne guun so' sí' guee doj rihaan cunudanj yuvii, qui'yaj uún Diose nanj adonj. ¹⁰ Che'é dan vaa güii,

ne canicun' ruj cunudanj nij síi man xta' do', nij síi man rihaan chumii do', nij síi man rej rque yo'óo do', asa' cuno nij so' se-chuvii Jesucristó, ¹¹ ne cataj ya nij so' se vaa ma'an Jesucristó me síi 'nij ra'a man ní', ne quene'en nij so' se vaa sa' uxrá qui'yaj Rej ní' Diose adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa qui'yaj suun ní' yan cunu sa' nimán ní' a

¹² Che'é dan cunō soj ca'mij, tinuj, nocoj. Gaa cayáán 'unj ga soj, ne cuno soj nu' nana ca'mij, ne qui'yaj suun uxrá soj che'é rej quinavij nu' chrej chi'ii uun chij nimán soj, ne cunu sa' nimán soj a. Cuanō nihánj me se nda' se nuví' 'unj yáán ga soj, tzaj ne me rá 'unj doj cunō soj a. Ase 'yaj xnii gaa chu'vi' xnii ni'yaj xnii rej xnii ro', danj gaa qui'yaj soj cuchu'vi' soj ni'yaj soj Diose, ne doj a qui'yaj suun soj che'é rej quinavij nu' chrej chi'ii uun chij nimán soj, ne cunu sa' nimán soj rihaan Diose á. ¹³ Diose me síi 'yaj suun nimán soj yan guun rá soj cunō soj se-nana so', ne so' me síi qui'yaj guun nucuaj soj qui'yaj soj nu' se vaa me rá so' qui'yaj soj adonj.

¹⁴ A ó güii se ca'mii tu'va yuve soj che'é tinúú soj ma'. Inanj ve'é qui'yaj suun soj ga tinúú soj á. ¹⁵ Ne guun soj síi sa', ne taj cacun' cutumé soj rihaan Diose mei. Ne nda' se chéé soj ga yuvii vaa quij nimán man rihaan chumii nihánj cuano, tzaj ne ve'é cunō soj rihaan Diose, ne yo'o ya guun ta'nij Diose man soj chuguanj. Dan me se ase vaa ve'é ndo'o vaa chuguun yati' rej xta' ro', danj ve'é uxrá quene'en yuvii man soj vaj soj rihaan chumii nihánj, ne ¹⁶ raan canoco' soj se-nana Diose nana 'yaj vaa i'na' nimán ní', gaa ne guun niha' raj ni'yaj 'unj man soj gaa güii ca'na' uún Jesucristó rihaan chumii nihánj, che'é se quene'en so' se vaa qui'yaj suun uxraj tucu'yonj man soj ne cavii sa' nu' suun qui'yaj sunj a.

¹⁷ Ne nda' se ndaa ayanj ma'an ton manj che'é sayuun rán' 'unj che'é se me ndo'o raj yo'o cuchuman rá soj ni'yaj soj Diose, tzaj ne guun niha' ndo'o raj, ne tucuachenj doj se niha' nuu nimanj nimán soj ei. ¹⁸ Ne guun niha' rá soj uún, ne guun niha' rá 'unj che'é soj a.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa cuchí' síí cu'naj Timoteo do', síí cu'naj Epafrodito do', chuman' cu'naj Filipos a

¹⁹ Me rá 'unj ca'nej 'unj man síí cu'naj Timoteo cuchí' so' rihaan soj, sese ca'vej rá Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' cuchí' so' a. Ne canicaj so' ca'na' so' rihanj, ne cataj xna'anj so' rihanj daj quiran' soj, gaa ne guun niha' raj a. ²⁰ Orún' so' me síí nanó ndo'o rá che'é soj daj ran' soj, ne taj vaj yo'ó síí sa' ase sa' orún' so' ma'. ²¹ Tzaj ne yo'ó nij so' ro', inanj che'é ma'an nij so' aráya'anj nij so', tzaj ne ne aráya'anj nij so' che'é Jesucristó ma'. ²² Tzaj ne aj ne'en soj se vaa síí sa' uxrá me síí cu'naj Timoteo, ne daj se 'yaj xnii 'yaj suun xnii ga rej xnii ro', danj vaa 'yaj Timoteo 'yaj suun so' che'é se-nana Diose gaj ei. ²³ Che'é dan xcaj 'unj cuentá daj quirán' 'unj rej rihaan, gaa ne nu' ca'nej 'unj man so' cuchí' so' rej yanj soj a. ²⁴ Ne nucuaj rá 'unj man síí 'nij ra'a man ní' se vaa ra'yanj cuchí' ma'anj rihaan soj adonj.

²⁵ Vaa che'é ndo'o ca'nej 'unj man tinúú ní' síí cu'naj Epafrodito cuchí' so' rihaan soj vaa nanj ei. So' me síí qui'yaj suun ndo'o gaj rej man síí taj ri'yunj man ní', ne ma'an nij soj me síí ca'néé man so' ca'na' so' rque so' se vaa achiin manj, ²⁶ ne me ndo'o rá so' quene'en uún so' man nij soj nanj adonj. Dan me se nanó rá so' se vaa cuno soj nana che'é so' se vaa canó chi'ii man so' adonj. ²⁷ Ya daj doj se cavi' so', tzaj ne cunuu 'ee rá Diose man so', ne cunuu 'ee rá Diose mán 'unj do', ne ne cavi' so' ma'. 'Q se sese cavi' síí cu'naj Epafrodito, ne nanó ndo'o raj nanj ei.

²⁸ Che'é dan ra'yanj ca'nej 'unj man so' cuchí' so' rihaan soj, ne guun niha' rá soj quene'en soj man so', ne che'é dan se nanó rá 'unj che'é soj ma'. ²⁹ Che'é dan asa' cuchí' so', ne gaa niha' ndo'o rá soj ca'mii soj ga so' ei. Dan me se ya tinúú ní' sij noco' man síí 'nij ra'a man ní' me so' ei. Caraa cochroj soj rihaan cunudanj nij yuvii 'yaj ndaa vaa 'yaj síí cu'naj Epafrodito yo' ei. ³⁰ 'Q se daj doj se cavi' so' che'é suun qui'yaj suun so' che'é Jesucristó nanj adonj. Dan me se ca'neé nimán so' cavi' so' che'é se nayón so' rihaan soj racuíj so' manj nanj chuguanj.

3

Nana nihánj taj xna'anj se vaa sa' doj vaa Jesucristó rihaan cunudanj a

¹ Dan me se gaa niha' rá soj ni'yaj soj síí 'nij ra'a man ní', tinuj, nocoj. Ne sayuun vaa cachrón uún 'unj nana nihánj nayaá soj ma'. Ne cavii sa' doj soj, sese cunō soj nana nihánj chuguanj. ² Dan me se tumé soj man soj sese cuchí' nij síí chi'ii, nij síí niha' rá ca'ne' nee man yuvii rej man soj á. 'Q se ase vaa chuvee ro', danj vaa nij so' adonj. ³ Ne xa' ní', tzaj ne inō 'yaj ní' ei. 'Q se síí ya cunuu sa' rihaan Diose me ní', ne inanj Nimán Diose noco' ní' gaa 'yaj suun ní' rihaan Diose adonj. Ne nucuaj rá ní' man ma'an ní' se vaa cavii sa' ní' che'é se vaa 'yaj ma'an ní' ma'. Tananj niha' rá ní' nata' ní' se vaa Jesucristó me síí 'yaj ca'vee cavii sa' ní' adonj.

⁴ Dan me se nij síí chi'ii ro', sa' uxrá 'yaj ma'an nij so', rá nij so', ne che'é dan cavii sa' nij so' qui'yaj ma'an nij so', rá nij so', tzaj ne 'unj nihánj me se sa' doj qui'yaj ma'anj rihaan nij so' ei. ⁵ Dan me se ya síí israelitá mej, ne gaa cachén tunj güii ca'ngaa 'unj, ne cuta' nii ta'nga' man nee manj a. Yo'ō ta'níí ta'nij si'nō síí cu'naj Benjamín gaa naá mej, ne xii 'unj do', réj do', ma'anj do', me síí

a'mii xna'ánj hebreo, ne síí fariseo mej, ne canocó' 'un̄j se-tucuan̄j Moisés gā nij so' a. ⁶ Gaa rquē doj, ne síí nichraj nimán mej, ne qui'yaj uxraj sayuun man nij síí nocó' man Jesucristó, che'é se me raj guun niha' rá Diosē ni'yaj Diosē manj, ne ve'é uxrá canocó' 'un̄j nu' se-tucuan̄j Moisés, ne a 'ó nanā yo' ne quinaj, qui'yáj ma'.

⁷ Ne sa' uxrá qui'yáj, raj gaa rque, tzaj ne yaj ro', quene'enj se-nanā Jesucristó, ne nu' rasuun qui'yáj gaa naá ro', ase vaa sigui' ri'yuj vaa nu' rasuun qui'yáj gaa naá, raj nanj ei. ⁸ Dan me se che'é se me ndo'o raj xcaj sa' 'un̄j cuentá che'é Jesucristó sij 'nij ra'a manj ro', che'é dan nu' se vaa qui'yáj gaa rque ro', daj se me raj ne'enj sigui' ri'yuj ro', danj me raj ne'enj man yo' cuano, ne che'é se ni'ya uun me yo' rihanj ro', che'é dan ca'vee canocó' 'un̄j man Jesucristó adonj. ⁹ Gaa ne vaa güüi, ne cunuü sa' 'un̄j rihaan Diose, tzaj ne nuveé se-tucuan̄j Moisés me se qui'yaj cunuü sa' 'un̄j rihaan Diose ma'. Maan se che'é se amán rá 'un̄j ni'yaj 'un̄j Jesucristó ro', che'é dan me cunuü sa' 'un̄j qui'yaj ma'an Diose adonj. ¹⁰ Inanj me rá 'un̄j sa' doj xcaj 'un̄j cuentá che'é Jesucristó á. Dan me se nucuaj Diose, ne cunuü i'na' uún Jesucristó gaa cavi' so', qui'yaj Diose, ne che'é dan me ndo'o raj quene'enj daj qui'yaj Diose che'é 'un̄j a. Ne ase vaa quiran' Jesucristó sayuun ro', danj gaa quiran' ma'an 'un̄j sayuun ga so', raj, ne ase vaa ca'vej rá Jesucristó cavi' so' che'é ni' ro', danj gaa 'un̄j, raj, ne yo'o qui'yaj sunj che'é tinúú 'un̄j rihaan Diose adonj. ¹¹ Ndaa síj, gaa ne sese yo'o canocó' 'un̄j man so', ne ca'vee cunuü i'na' uún 'un̄j asa' cavi' 'un̄j, qui'yaj so' nanj adonj.

Nanā nihánj taj xna'an̄j se vaa qui'yaj suun uxrá ní', ne ca'an̄j ní' rej xta', qui'yaj Diosē a

¹² Nuveé se aj quisíj 'un̄j cunuü sa' 'un̄j, taj 'un̄j ma'. Maan se ataa quisíj 'un̄j se vaa me rá Diosē gunj, ne che'é

dan me yo'o raan nocó' 'unj man Jesucristó, che'é rej me raj cunu sa' 'unj, vaa güii a. Jesucristó me sí qui'yaj canocó' 'unj man so', che'é se me rá ma'an so' cunu sa' 'unj adonj. ¹³ 'Unj me sí ne'en se vaa ataa quisij 'unj se me raj gunj, tinuj, nocoj. Che'é dan orún' suun vaa rihanj cuano nihánj me 'yaj tanáj xco 'unj nu' se vaa qui'yáj asij rque, ne guun niha' uxrá raj qui'yáj nu' se vaa qui'yáj rej rihanj, ¹⁴ ne 'yaj suun uxraj, ne ca'na' güii qui'yaj cananj qui'yaj Diose, ne cavii sa' 'unj, qui'yaj Diose, ne nacunj Diose manj cavii 'unj rej xtá', che'é se 'unj me sí noco' man Jesucristó adonj. ¹⁵ Ne sese aj cuchumán sa' rá ní', ne inanj danj gaa rá taran' ní' á. Tzaj ne sese ino vaa rá nij soj, ne Diose me sí tihaa rihaan soj me ma'an nana cachiin rihaan soj a. ¹⁶ Tzaj ne tucuaán aj nari' ní' ro', raan canoco' ní' tucuaán yo' á.

¹⁷ Xcaj nij soj cuentá daj 'yaj ma'anj do', daj 'yaj nij sí noco' manj do', ne cuyaan danj qui'yaj soj ga núj á. ¹⁸ Ino vaa rá que'ee yuvii, ne aj cataj xna'anj uxraj rihaan soj che'é nij so', ne nihánj me cataj xna'anj uún 'unj rihaan soj daj vaa nij so', tzaj ne 'o se ta'veé 'unj che'é nij so' nanj adonj. Dan me se cavi' Jesucristó che'é ní' rihaan rcutze, tzaj ne me rá nij so' tiri' nij so' se vaa qui'yaj Jesucristó che'é ní' adonj. ¹⁹ Vaa güii cacaa ndo'o nij so' ei. Inanj ne man nij so' aráya'anj nij so', tzaj ne Diose ne noco' nij so' ma'. Nij 'yaj nij so', tzaj ne ne na'aj nij so' ma'. Tzaj ne sa' uxrá 'yaj nij so', rá ma'an nij so' chuguanj. Inanj che'é rasuun ruvi' rihaan chumi' nihánj xcaj nij so' cuentá nanj adonj. ²⁰ Xa' ní', tzaj ne ino vaa ní', ne chiháán ní' me rej xtá', ne na'vij uxrá ní' cavii Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' rej xtá' ca'na' so' tjanii so' man ní' rihaan sayuun, ²¹ ne nijcaj so' nee man ní', ne nda' se ninaj uxrá nee man ní' cuano, tzaj ne natuna so' man yo', ne ase vaa nee man so' nee sa' ndo'o ro', danj inanj gaa nee man ní', qui'yaj so'

adonj. Dan me se che'é se me so' sí guun nucuaj qui'yaj canaán rihaan cunudanj rasuun, ne che'é se quirii ta'nga' so' rihaan cunudanj rasuun ro', che'é dan ne'en ní' se vaa guun nucuaj so' natuna so' man nee man ní' ei.

4

¹ Dan me se 'ee ndo'o raj man soj, ne me uxrá raj ni'yaj 'unj man soj, tinuj, nocoj. Niha' ndo'o raj, qui'yaj soj, ne vaa güii cataj Diose se vaa sa' uxrá qui'yáj, tucu'yón 'unj man soj, ne che'é dan vaa che'é cunō soj nu' nana nihánj, ne raan canoco' soj man sí 'nij ra'a man ní', tinuj, nocoj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa nago' Pabló chrej sa' man nij sí cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' cu'naj Filipos a

² Achín ni'yáa 'unj rihaan chana cu'naj Evodia do', rihaan chana cu'naj Síntique do', se vaa yo'o cuyaan gaa rá roj no', che'é se chana noco' man sí 'nij ra'a man ní' me roj no' á. ³ Vaa so', ne tuví' 'unj sí sa' noco' raan man Diose mé so', ne sí 'yaj suun ga 'unj me uún so', ne dan me se achín ni'yáj rihaan so' racuíj so' man roj chana yo', tinuj. Roj chana nihánj ga yo'ó sí cu'naj Clemente do', yo'ó nij tinúú 'unj do', qui'yaj suun ndo'o nij so' racuíj nij so' mán 'unj ca'mii núj se-nana Diose nana sa' rihaan yuvii, ne no se-chuvii nij so' rihaan yanj taj rihaan Diose se vaa gaa i'na' nij so' rihaan Diose nu' cavii nu' ca'anj ei.

⁴ Gaa niha' niganj rá soj ni'yaj soj man sí 'nij ra'a man ní' á. Dan me se cataj xna'anj uún 'unj rihaan soj se vaa no xcúún soj gaa niha' niganj rá soj ei.

⁵ Inanj ni'yanj ca'mii soj rihaan cunudanj yuvii man rihaan chumii nihánj, ne xcáj nij yuvii cuentá se vaa sí sa' me soj á. Nichrun' ca'na' uún sí 'nij ra'a man ní' nanj adonj. ⁶ Se nanó rá soj mei. Tzaj ne cachinj ni'yaj soj rihaan Diose, ne me ma'an rasuun achiin man soj, ne

cachinj soj rihaan Diose, ne nago' soj graciá rihaan Diose ei. ⁷ Danj qui'yaj soj, gaa ne yo'o gaa dínj nimán soj, qui'yaj Diose, che'é se sij noco' man Jesucristó me soj, ne dan me se guun nucaj Diose qui'yaj canaán Diose rihaan cunudanj nana cavii raaj yuvii nanj adonj.

⁸ Dan me se inanj che'é se ya do', che'é se sa' do', che'é tucuaán sa' do', che'é se luj do', che'é se nica vaa nimán do', che'é se ni'yanj do', nuchruj raaj soj, tinuj, nocoj. Dan me se sese ve'é vaa se 'yaj yo'o so' rá soj, ne xcaj soj cuentá, ne nuchruj raaj soj daj 'yaj so' ei. ⁹ Nu' nana tucuyón 'unj man soj do', nu' rasuun qui'yáa 'unj quene'en soj do', nu' nana ca'mii 'unj cuno soj do', danj qui'yaj uún soj á. Gaa ne cayáan ma'an Diose ga soj, ne Diose me síi naqui'yaj dínj nimán yuvii ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa sa' uxrá qui'yaj nij síi cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Filipos racuíj nij so' man Pablo a

¹⁰ Guun niha' ndo'o raj rihaan síi 'nij ra'a man ní', che'é se yo'ó uun che'e soj caráya'anj soj manj ne rque soj nu' se vaa cachiin manj ei. 'O se ne taj 'unj rihaan soj se vaa ne racuíj soj manj ma'. Maan se gaa rque me se ne gaa ya'núj rihaan soj racuíj soj manj man adonj. ¹¹ Nuveé che'e se vaa doj rasuun achiin manj me tu'vaj danj rihaan soj cuano ma'. Nda' se doj rasuun man rihanj, tzaj ne ne nanó rá 'unj ma'. 'O se aj narí' 'unj naqui'yaj inaj 'unj nimanj, ne niha' inanj raj nanj adonj. ¹² Dan me se vaa güii achiin ndo'o rasuun manj, ne vaa güii vaa ndo'o rasuun rihanj, tzaj ne ca'vee se vaa raan rquej do', ca'vee se na'aan rquej do', ca'vee se vaa se achiin manj do', ca'vee se man ndo'o rasuun rihanj do', tzaj ne taj se 'yaj ma'. Maan se daj a güii vaa inaj nimanj, ne vaa niha' raj, ne ne nanó raj ma'.

¹³ Che'é se rqué ndo'o Jesucristó se nucuaj manj ro', che'é dan uun nucuáj 'yaj sunj nu' suun vaa rihanj adonj.

¹⁴ Tzaj ne cunaj uxrá qui'yaj soj racuíj soj manj gaa quirán' 'unj sayuun gaa rque chuguanj. ¹⁵ Ne'en ma'an soj se vaa gaa curihanj 'unj estadó Macedonia ne guun che'ej tucu'yonj se-nana Diose, ne nu' rqué soj sa'anj manj cuaj nanj niha'. Taj vaj yo'ó yuvií cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó racuíj manj ma'. Maan se orún' soj me síí racuíj manj nanj niha'. ¹⁶ Ne gaa cayánj qui'yaj sunj chuman' Tesalónica, ne yavíj nu' rqué uún soj sa'anj cachiin manj rihanj a'. ¹⁷ Nuveé che'e se me raj rque uun soj doj sa'anj manj me tu'va uún 'unj danj nihánj cuano ma'. Maan se che'é se me raj naru'vee Diose doj se sa' rihaan soj, che'é dan tu'vaj danj adonj. ¹⁸ Dan me se nacaj 'unj cunudanj se vaa ca'née soj rihanj, ne a 'ó rasuun ne achiin manj a ma'. Ne sa'anj ca'née soj rihanj ga síí cu'naj Epafrodito me se narqué so' nu' sa'anj yo' rihanj, ne guun niha' rá Diose ne'en Diose se vaa rqué soj sa'anj yo' manj, ne ase vaa xcuu sa' acaa rihaan chraan altar, ne daj ndo'o gun' yo' ro', danj vaa sa'anj yo' ni'yaj Diose adonj. ¹⁹ Dan me se 'unj me síí noco' man Diose, ne sese vaa se achiin man soj, ne rque Diose nu' rasuun yo' rihaan soj che'é se me soj síí noco' man Jesucristó, ne xa' Diose, tzaj ne taj vaj rasuun achiin rihaan Diose ma'. 'Q se so' me síí uun chij rihaan cunudanj rasuun, ²⁰ ne ve'é uxrá uun chij Rej ní' Diose, cataj ní' nu' cavii nu' ca'anj adonj. Veé danj gaa ya ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ve'é cumán nij síí cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' cu'naj Filipos, rá nij tuvií Pabló a

²¹ Me raj cataj nij soj rihaan cunudanj nij síí sa' rihaan Diose síí noco' man Jesucristó se vaa ve'é cayáán nij so' raj, ne vaa nij tinúú ní' síí man gaj, ne ve'é cumán nij soj, rá

nij so', ²² ne vaa nij sí sa' nocó' man Diose man chuman' nihánj, ne ve'é cumān soj, rá daj a nij so' uún, ne vaa nij sí 'yaj suun tucúá sí nicaj suun emperador cu'naj César, ne ve'é cumān soj, rá nij so' uún adonj.

²³ Me raj qui'yaj ndo'o Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' se luj che'é soj ei.

Se-nānā Diosē nanā sā' me rá catūū nimán n' a
New Testament in Triqui, Copala (MX:trc:Triqui, Copala)

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Triqui, Copala

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Triqui, Copala [trc], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Triqui, Copala

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30
